

perk wel eens een hazentijdperk zal volgen. Vergist men zich in de diagnose; ziet men een haas voor een held aan, laat het kind zich slechts „vrij behoorlijk”, of in het geheel niet behoorlijk helpen, dan ware het zeker beter geweest, zoo men in bedwelming had geopereerd. Natuurlijk in zittende houding, welke methode ik voor deze gevallen aan JACOBSON warm kan aanbevelen.

Amsterdam, 1 Mei 1921.

H. BURGER.

HET VOORSTEL NIJMEGEN IN ZAKE DE BEREIDING EN VERSTREKKING VAN KOEPOKSTOF.

Als adjunct-directeur van de koepokinrichting te Rotterdam, voel ik mij genoodzaakt iets recht te zetten in het betoog van NIJLAND.

Ik zal op de onderhavige zaak niet diep ingaan, omdat een oratio pro domo mij tegen de borst stuit. Mijns inziens heeft niemand een zoo waar woord gesproken als prof. SALTET in het *Tijdschrift* van 9 April 1921, toen hij schreef, dat de uitsluitende bereiding in één centrale inrichting dient te worden afgekeurd, al was het alleen maar uit het ééne oogpunt van onverklaarbare virulentie-vermindering der stoffen. Wie niet der zake kundig is, kan dit nog minder begrijpen dan de vakmensen. Ons Genootschap dateert van het jaar 1799, en meer dan eens zijn wij dankbaar geweest voor het bestaan van hulpvaardige zuster-genootschappen. Iedere instelling op dit gebied beleeft, als zij oud genoeg wordt, oogenblikken, dat men „eruit” is, zooals het in een vakterm, heet, m. a. w. dat men tot zijn groot leedwezen bemerkt, dat verscheidene kalveren, soms een geheele serie, pokstof leveren, op het oog prachtig, doch op den kinderarm onvoldoende. Men leent dan vreemde, virulente stof en komt allengs weer op zijn beenen terecht.

Dat NIJLAND in 21 jaar in Indië nooit behoefte heeft gevoeld aan hulp, is een gelukwensch waard, al zal dit minder aan NIJLAND dan aan de omstandigheden hebben gelegen.

Wanneer ik een willekeurig verslag over de Landskoepokinrichting te Weltevreden op:sa — 1917 ligt voor mij —, dan lees ik daar, dat gebruikt zijn in dat jaar 61 karbouwen, die een kleine 15 K. G. pulpa leverden! Verder 12 kalveren en 4 konijnen.

Ik vraag mij af, wat NIJLAND met den archipel gedaan zou hebben, als hem zijn 61 karbouwen waren ontnomen?

Wij moeten pokstof maken zonder karbouwen, blijkbaar geweldige multipliers van pokstof. Wij hangen af van het kalf en enkele konijnen. Men ziet dus, dat het onmogelijk is, de toestanden in Indië te vergelijken met die in Holland.

Heeft NIJLAND zich in Holland wel eens onledig gehouden met het kweken van virulente pokstof? Hij zou dan de moeilijkheden hiervan aan den lijve ondervinden, en zeer verheugd zijn, als hij een welwillenden buurman, vakbroeder had.

Heeft NIJLAND wel eens aanschouwd in ons land een oogenblik, dat er ergens een kleine pokkenepidemie heerscht?

Wat zou één centrale inrichting moeten beginnen bij tegenslag, die samenvalt met een pokkenepidemie?

Waarlijk collega NIJLAND, gij moet het blijkbaar eerst eens meemaken, want de toestand zal dan door en door wanhopig zijn.

Ik begrijp trouwens in het geheel niet, waarom verandering noodzakelijk is. De toestand is zoo goed als die maar zijn kan, en waarom dan iets goeds te verruilen voor iets nieuws, waarvan men nog niets weet.

De artsen, en daardoor hun patiënten, hebben het uitstekend, zij handelen als volgt: geeft bijv. een stof uit Rotterdam teleurstelling, eens of bij herhaling, dan vragen zij voor afwisseling een volgenden keer eens aan de inrichting van den Haag of Amsterdam, en omgekeerd zullen teleurgestelden door den Haag of Amsterdam eens te Rotterdam aanvragen. Zeer begrijpelijk, en de kleine patiënten varen er wel bij.

Daar nu het doel volkomen bereikt wordt, n.l. het met succes inënten onzer

jonge bevolking, lijkt het mij zonderling, hieraan tot elken prijs iets te willen veranderen, en ik begrijp de afdeling Nijmegen niet, dat zij zich laat verleiden tot een verzoek, een Indischen toestand in te voeren in het moederland, waar daaraan in het geheel geen behoefte bestaat, en waar de groote vaccine-fabriek, de karbouw, ontbreekt.

Hoe NIJLAND kan schrijven, dat de directeur van een inrichting de schuld is, als de hoedanigheid van de koepokstof achteruit gaat, is mij een raadsel.

Ik meen dan ook, dat het volmaakt irrationeel is, wat Nijmegen voorstelt en hoop zeer, dat het deze afdeling niet moge berouwen.

Rotterdam, 30 April 1921.

A. F. SOER.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

PARIJS. — **Het oordeel van een eunuch over enting van testes.** In *La Presse Médicale* van 22 Februari 1921 neemt REYNAULT een brief over van een voornamen eunuch te Constantinopel. Deze had van zijn boekhandelaar een Fransch boek ontvangen over „middelen om de levenskracht te verhoogen en het leven te verlengen”. Hierin vond hij waarheid en dwaling, maar de laatste het meest. Theorie en practische toepassing zijn verschillende zaken. Zout-oplossing kan een wonderlijke uitwerking hebben, als zij wordt ingespoten bij iemand, die meent, extract van testes te krijgen. Nu is enting geheel iets anders, en eunuchen hebben daardoor een lagere stem en een baard gekregen, maar dat is nog geen verhooging van levenskracht en verlenging van het leven. De uitwerking is vaak voorbijgaand. En, vraagt onze eunuch, verliest een castraat inderdaad zijn energie? Het trekpaard en de ploegos verrichten heel wat arbeid, evenals de geslachtlooze werkbij. Ook de eunuchen zijn niet allen week en verwijfd; soms hebben zij groote werkracht. In het oude Byzantium werden de hoogste posten in het leger en de diplomatie door eunuchen ingenomen. Het gemis van sexualiteit laat hen toe, al hun gedachten op hun werk te vestigen, vrouwen-intriges kunnen hen niet deren, daarentegen doorzien zij bij intuïtie den vrouwelijken geest. En wat den levensduur aangaat — er zijn op het oogenblik te Constantinopel vele eunuchen van meer dan 80 jaar.

— **Verplichte lichaamsoefening.** De Fransche Kamer heeft den 21sten Maart met algemeene stemmen een wet aangenomen, waardoor zoowel aan jongens als meisjes de verplichting wordt opgelegd om zich op lichaamsoefening toe te leggen, de jongens van hun zestiende jaar totdat zij in militairen dienst komen (*Med. Record*).

— **Kleingeldpapiertjes als bacillendragers.** Het kleine papieren geld, dat van hand tot hand gaat en er spoedig vrij vies uitziet, herbergt tallooze bacteriën. Bij een onderzoek is gebleken, dat twee papiertjes van 50 centimes resp. 69480000 en 90880000 microben bevatten. Maar de hoogste levensvaluta had een francpapiertje, waarop zich 236900000 kiemen bevonden (*Med. Record*). Zoo kan men met 5 francs ruim milliardair zijn.

— **Griep in de kazernes.** In een aantal kazernes, het eerst in Orleans, heeft zich een griep-epidemie vertoond met dezelfde toxische verschijnselen als die van 1918. Vooral onder de soldaten, die nog slechts kort onder de wapenen zijn, maakt zij vrij taltijke slachtoffers. Geklaagd wordt over de overvulling der kazernes en over de overlading der officieren van gezondheid met administratief werk, zoodat al hun toewijding onvoldoende is om de talrijke ernstige zieken te behandelen. De burgerij schijnt voorshands vrij te blijven. Het vooruitzicht voor de lichter 1919, om thans, inplaats van den zoo noodigen arbeid ten behoeve van het land, deurwaardersdiensten te verrichten, is niet zoo heel aangenaam. Eigenaardig is de geruststelling, die in een courant met groote, dikke letters wordt verkondigd;